

A legenda oda

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 41. szám, 2021. október 15.

Újabb Komoróczy Géza interjú-életregényében jelenik meg az az információ, hogy Trencsényi-Waldapfel Imre 1970-ben bekövetkezett halála előtt – feladva ateista világnézetét – megtért őseihez, és zsidó őseihez méltó temetéséről rendelkezett.

Szép történet. Több kortársával megesett – különösen néhány évvel később.

Ám nem igaz. A jeles ókortudós, műfordító – nem mellesleg – a vészkorszakban átélt tragédiák és embertelenségek nyomán végérvényesen szakított a vallással. Pontosabban hit helyett a vallások társadalomtudományos elemzésére vállalkozott életműve jelentős részében. Vallástörténeti tanulmányaiban a marxista ihletésű megközelítést ötvözte széles körben elismert mély kultúrtörténeti, irodalmi tájékozottságával. E kutatási eredmények közt megannyi időtálló olvasható, s található köztük – bírálói szerint – neofita buzgalommal írt szöveg is.

De a tény tény. A háború után meglelt, választott világnézetét fel nem adta. (Ezt a hűséget hangsúlyozták művének hiteles ismerői, így például Szilágyi János György, Ritoók Zsigmond is. Akkor is, amikor világnézetéből következő politikai magatartását, közéleti szerepvállalásait kritikával vagy éppen humorral méltatták.

Az életmű jelentős része hozzáférhető. Az élete végén tervezett, meg nem született munkákból – például antik drámatörténet – semmilyen váltásra nem következethetünk. Videant consules!